

თავი 5
წესები და კანონი
დაწყებითი საფეხური

თანაცხოვრების საფუძველი

5.1 რაში გვჭირდება წესები და კანონები?

რა ტიპის წესები უნდა მოქმედებდეს სკოლაში, რომ ჩვენ ერთად ვისწავლოთ, ვიცხოვროთ და ვითამაშოთ?

5.2 რა მოხდება იმ შემთხვევაში თუ ... ?

წესების დარღვევას გარკვეული შედეგები მოჰყვება

5.3 ჩვენი სკოლის ახალი წესები

ერთობლივი შეთანხმება

5.4 ვაწარმოებთ კამპანიას ჩვენი სკოლის ახალი წესების

დასამკვიდრებლად

ახალი წესების შეფასება და მათი წარმოდგენა

თავი 5: ძირითადი ცნება - „წესები და კანონი“ (დაწყებითი საფეხურისათვის)

ინფორმაცია მასწავლებლებისათვის: შეთანხმება დემოკრატიული პრინციპების საფუძვლებზე - ჩვენი სკოლის ახალი წესები

ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში აქტიურად მიმდინარეობს დისკუსიები დემოკრატიის პრინციპების შესახებ. რას წარმოადგენს დემოკრატია თანამედროვე გაგებით? არსებობს დემოკრატიის კარგი და ცუდი ფორმები? სახელმწიფოსათვის საკმარისია ჰქონდეს დემოკრატიული კონსტიტუცია? ძალიან ბევრი ჯგუფი და პარტია საკუთარ თავს დემოკრატიულს უწოდებს ან საკუთარ სახელწოდებაში ჩართული აქვს სიტყვა „დემოკრატია“. რისი მანიშნებელია ეს? რას ნიშნავს ეს ამგვარი ჯგუფისა თუ პარტიის წევრებისათვის?

ძირითადად, აბსოლუტურად ნათელია, რომ დემოკრატიის ძალად თავს მოხვევა შეუძლებელია. დემოკრატია, იმისათვის რომ იმუშაოს, სჭირდება სამართლებრივი ჩარჩოები, კონსტიტუცია და სხვადასხვა შეთანხმება. იგი მხოლოდ იმ შემთხვევაში იქნება ეფექტური, თუ ადამიანები გრძნობენ იმის საჭიროებას, რომ მონაწილეობა მიიღონ იმ საზოგადოების ფარგლებში მიმდინარე პროცესებში, რომელსაც ისინი ეკუთვნიან. მონაწილეობამ შესაძლებელია სრულიად განსხვავებული ფორმები მიიღოს და სრულიად განსხვავებულ სფეროები მოიცვას; დემოკრატია სხვადასხვა სახელმწიფოში სხვადასხვანაირად ხორციელდება. ძირითადად, დემოკრატია ნიშნავს იმას, რომ ხალხი თავად ქმნის კანონებს, რომლებიც მათ სურთ რომ იყოს დაცული იმ საზოგადოებაში, რომელშიც უწევთ ცხოვრება. საუკეთესო შემთხვევაში, ამ პროცესებში მონაწილეობას იღებს რაც შეიძლება მეტი ადამიანი. რისი მართვა გვსურს ამ წესებით? ვინ უნდა დაექვემდებაროს მათ? რას ემსახურება ესა თუ ის წესი? როგორ ვმოქმედებთ ამა თუ იმ წესისა თუ კანონის დარღვევის შემთხვევაში?

წინამდებარე თავში შესული გაკვეთილების ფარგლებში, მოსწავლეები არა მარტო ეცნობიან იმ მნიშვნელოვან პრინციპებს, რომლებიც საფუძვლად უდევს დემოკრატიას, არამედ მათ, აგრეთვე, ეძლევათ შესაძლებლობა, რეალურ სიტუაციებში მათთან ურთიერთობის გამოცდილება მიიღონ. გამოცდილება

გვიჩვენებს, რომ მოსწავლეები მეტ ცოდნას იძენენ და მეტ პასუხისმგებლობას იღებენ საკუთარ თავზე იმ შემთხვევაში, თუ ისინი ჩართულნი არიან გადაწყვეტილების მიღების პროცესში. ადამიანთა ჯგუფი, რომელსაც ერთად უწევს ცხოვრება და გარკვეული დროის ერთად გატარება, ქმნიან წესებს, რომლებიც მათი ერთად ცხოვრების გარკვეულ ასპექტებს არეგულირებს. ბავშვები და მოზარდები სკოლაში გაცილებით მეტ დროს ატარებენ, ვიდრე სხვა გარემოში. წინამდებარე თავში შესული გაკვეთილებიდან ნათელი ხდება, რომ სკოლა წარმოადგენს გარემოს, სადაც სწავლის პროცესი მიმდინარეობს, სადაც სრულიად განსხვავებული საჭიროებების მქონე ადამიანებს უწევთ ერთად „ცხოვრება“ და სწავლა და სადაც ამ თანაცხოვრების ბევრი ასპექტი საჭიროებს მართვასა და დარეგულირებას. კონფლიქტები, რომლებიც ადამიანთა თანაცხოვრების თანმდევი, სრულიად ბუნებრივი მოვლენაა, მოგვარებული უნდა იყოს, ხოლო სხვადასხვა უმცირესობათა ინტერესები კი - დაცული.

დემოკრატია ხშირად არასწორი ინტერპრეტაცია ახლავს თან, რაც იმაში გამოიხატება, რომ ყველას შეუძლია აკეთოს ის, რაც მოესურვება. პიროვნებები გამოდიან თავიანთი საჭიროებების მოთხოვნით, ვინაიდან ამას გულისხმობს თავისუფლების მათეული აღქმა. მაგრამ ამგვარი დამოკიდებულება დემოკრატის პრინციპებს არ ესადაგება. დემოკრატია ემყარება პრინციპს, რომელიც გულისხმობს ყველასათვის გამჭვირვალე წესებისა და კანონების შექმნასა და ჩამოყალიბებას მონაწილეობის საფუძველზე. ეს წესები და კანონები შეცვლას ექვემდებარება. სწორედ ეს პრინციპები წარმოადგენს წინამდებარე თავის შესწავლის საგანს.

დემოკრატიული მოქალაქეობისათვის განათლების მიზანს წარმოადგენს კომპეტენციების განვითარების ხელშეწყობა სამ სფეროში: მოცემულ თავში, ამ კომპეტენციების განვითარების თვალსაზრისით, შედეგი სურათი გვაქვს:

კომპეტენცია		
... პოლიტიკური ანალიზი და განსჯა	... მეთოდის გამოყენება	... პოლიტიკური გადაწყვეტილების მიღება და მოქმედება
**	*	***

დამხმარე ინსტრუმენტები	
<p>წინამდებარე თავში გამოიყენება ქვევით მოცემული ინსტრუმენტები, მოსწავლეთათვის განკუთვნილი დამხმარე ინსტრუმენტებიდან. მასწავლებელმა უნდა გადაწყვიტოს, სჭირდება თუ არა ყველა მოსწავლეს ან ზოგიერთ მოსწავლეს დამატებითი ინსტრუქციები, მოცემული ინსტრუმენტებით სარგებლობასთან დაკავშირებით.</p>	
0	ინფორმაციის მოძიება ბიბლიოთეკებში
0	ინფორმაციის მოძიება ინტერნეტში
0	ინტერვიუებისა და კვლევების წარმართვა
0	გამოსახულებებისა და სურათების ინტერპრეტირება
x	გონებრივი ვიზუალიზაცია/წარმოსახვა
0	პოსტერების შექმნა
0	გამოფენების მოწყობა
x	პრეზენტაციების დაგეგმვა და გამართვა
0	პრეზენტაციების გამართვა სლაიდების და PowerPoint-ის პროგრამის თანხლებით
0	საგაზეთო სტატიების დაწერა
x	წარმოდგენების გამართვა
x	დებატების წარმოება

თავი 5: წესები და კანონი

თანაცხოვრების საფუძველი

შეთანხმება დემოკრატიული პრინციპების საფუძველებზე - ჩვენი სკოლის ახალი წესები

გაკვეთილის თემა	სწავლის მიზნები	მოსწავლის ამოცანა	რესურსები	მეთოდები
გაკვეთილი 1: რაში გვჭირდება წესები და კანონები?	მოსწავლეები მსჯელობენ არსებული წესებისადმი მათ პირად დამოკიდებულებებსა და შეხედულებებზე. ისინი მსჯელობენ თანაცხოვრებისა და ერთად მუშაობისათვის წესების არსებობის აუცილებლობაზე. მოსწავლეები აცნობიერებენ წესების არსებობის აუცილებლობას.	მოსწავლეები მონაწილეობენ ინსცენირებულ სიტუაციაში, სადაც მათ უწევთ წესების ფუნქციის გააზრება. ისინი ინიშნავენ და ერთმანეთს უზიარებენ საკუთარ იდეებს, წესების აუცილებლობასთან დაკავშირებით. მოსწავლეები სკოლაში არსებულ წესებს უკავშირებენ სკოლაში მათ უფლებებსა და პასუხისმგებლობებს.	მსუბუქი ბურთები, ფლიჰარტი, კალმები, მოსწავლეებისათვის დასარგებელი მასალა -სკოლის წესები.	ჯგუფური სამუშაო, საერთო საკლასო განხილვა, წყვილებში მუშაობა.
გაკვეთილი 2: რა მოხდება იმ შემთხვევაში, თუ ... ?	მოსწავლეები განიხილავენ წესების დარღვევის შესაძლო შედეგებს. ისინი მსჯელობენ სკოლაში არსებულ წესებზე, სამართლიანობის, თანასწორობის, მონაწილეობისა და ურთიერთპატივისცემის პრინციპებიდან გამომდინარე.	მოსწავლეები როლებს ინაწილებენ ინსცენირებულ სიტუაციაში, სადაც ადგილი აქვს წესების დარღვევას. ისინი განიხილავენ სკოლაში მოქმედ წესებს და განიხილავენ და ჩანაწერებს აკეთებენ ამ წესების დარღვევასთან დაკავშირებული ფაქტობრივი და შესაძლო შედეგების შესახებ. მოსწავლეები გამოთქამენ მოსაზრებებს იმასთან	სტიკერები, კალმები, ფლიჰარტი, სკოლის წესების ჩამონათვალი მოსწავლეთა თითოეული ჯგუფისათვის, მსხვილი შრიფტით დაწერილი სკოლაში მოქმედი წესები, ფლიჰარტი ან დაფაზე გასაკრავად.	მონაწილეობა ინსცენირებულ სიტუაციაში (ჯგუფებად), საერთო საკლასო განხილვა, ჯგუფური სამუშაო.

		დაკავშირებით, თუ რის შეცვლას ისურვებდნენ ისინი სკოლაში მოქმედ წესებში, რატომ ისურვებდნენ ამ წესების შეცვლას და, მათი აზრით, როგორ უნდა შეიცვალოს ისინი.		
გაკვეთილი 3: ჩვენი სკოლის ახალი წესები	მოსწავლეები ეცნობიან საერთო წესების შემუშავებაზე მუშაობის პრინციპებს, წესებს, რომლებსაც ყველა უნდა დაექვემდებაროს სკოლის ფარგლებში. მოსწავლეები განიხილავენ ამ წესების სკოლის ყოველდღიურ ცხოვრებაში ინტეგრირების რეალურ გზებს.	მოსწავლეები თანხმდებიან წესებზე, რომლებიც მიღებულ იქნა უმრავლესობის მიერ და განიხილავენ ამ წესებში უმცირესობათა მოსაზრებების ჩართვის შესაძლებლობებს.	ფლიჩარ ტი, კლემბი, ბარათები ხმის მისაცემად, ფლიჩარ ტზე ან დაფაზე გაკრული სკოლის წესების ჩამონათვალი, ქაღალდის მცირე ზომის ფურცლები.	ჯგუფური სამუშაო, საერთო საკლასო განხილვა,
გაკვეთილი 4: ვაწარმოებთ კამპანიას ჩვენი სკოლის ახალი წესების დასამკვიდრებლად	მოსწავლეებს ესმით, რა მნიშვნელოვან კრიტერიუმებს უნდა აკმაყოფილებდეს კარგი კანონი. ისინი სწავლობენ, როგორ აწარმოონ კამპანია სკოლაში ახალი წესების დასამკვიდრებლად.	მოსწავლეები მსჯელობენ კარგი კანონების სხვადასხვა კრიტერიუმზე. ისინი მათ მიერვე შემუშავებულ ახალ კანონებს განიხილავენ ამ კრიტერიუმების მიხედვით. მოსწავლეები წერილობითი ფორმით ადგენენ საბოლოო შეთანხმებას და დააქვთ ზედ თავიანთი ხელმოწერები. ამ შეთანხმებას ისინი აცნობენ სხვა კლასებს.	ფლიჩარ ტი, მოსწავლეებისათვის დასარიგებელი სამუშაო ფურცლები, ქაღალდის ფურცლები, მოსწავლეების მიერ შედგენილი შეთანხმების ასლები სხვა კლასის მოსწავლეებისათვის, ამ თავის პირველ გაკვეთილზე ბრენშტორმინგის მეთოდით წარმოებული ჩანაწერების შედეგები.	წყვილებში მუშაობა, საერთო საკლასო განხილვა, პრეზენტაციები სხვა კლასების წინაშე.

გაკვეთილი 1

რაში გვჭირდება წესები და კანონები?

რა ტიპის წესები უნდა მოქმედებდეს სკოლაში, რომ ჩვენ ერთად ვისწავლოთ, ვიცხოვროთ და ვითამაშოთ?

სწავლის მიზნები	მოსწავლეები მსჯელობენ არსებული წესებისადმი მათ პირად დამოკიდებულებებსა და შეხედულებებზე. ისინი მსჯელობენ თანაცხოვრებისა და ერთად მუშაობისათვის წესების არსებობის აუცილებლობაზე. მოსწავლეები აცნობიერებენ წესების არსებობის აუცილებლობას.
მოსწავლის ამოცანა	მოსწავლეები მონაწილეობენ ინსცენირებულ სიტუაციაში, სადაც მათ უწევთ წესების ფუნქციის გააზრება. ისინი ინიშნავენ და ერთმანეთს უზიარებენ იდეებს, წესების აუცილებლობასთან დაკავშირებით. მოსწავლეები სკოლაში არსებულ წესებს უკავშირებენ სკოლაში მათ უფლებებსა და პასუხისმგებლობებს.
რესურსები	მსუბუქი ბურთები, ფლიპჩარტი, კალმები, მოსწავლეებისათვის დასარიგებელი მასალა - სკოლის წესები.
მეთოდები	ჯგუფური სამუშაო, საერთო საკლასო განხილვა, წყვილებში მუშაობა.

გაკვეთილის აღწერა

მოსწავლეები ერთვებიან თამაშში, რომელსაც ეწოდება „გამოიცანი ჩემი წესები“. მასწავლებელი მოსწავლეებს ორ გუნდად ყოფს და უხსნის მათ, რომ ისინი უნდა ჩაერთონ თამაშში, რომელიც გულისხმობს წესების გამოცნობას.

თამაშის ინსტრუქციები:

- თითოეულ გუნდს შეუძლია, გაიტანოს გოლი, ბურთის მოთავსებით ამისათვის გამოყოფილ მონიშნულ სივრცეში, რომელიც ორივე გუნდს ცალ-ცალკე გააჩნია;
- წესები, რომლის გამოცნობაც მოსწავლეებს ევალებათ, მხოლოდ მასწავლებლისათვის არის ცნობილი;
- მასწავლებელი არ განუმარტავს ამ წესებს მოსწავლეებს და მათ არ უნდა დაუსვან კითხვები მასწავლებელს ამ წესებთან დაკავშირებით;
- როდესაც რომელიმე მოსწავლე წესს დაარღვევს, მასწავლებლის მითითებით, იგი თამაშიდან უნდა გამოვიდეს და დაჯდეს;
- თამაშის არსი მდგომარეობს იმაში, რომ მოსწავლეებმა ბურთი უნდა მოათავსონ ამისათვის გამოყოფილ სივრცეში ისე, რომ არ დაარღვიონ თამაშის წესები; მოსწავლეთა ამოცანა მდგომარეობს იმაში, რომ უნდა გამოიცილონ თამაშის წესები, რათა მათი დარღვევის გარეშე გააგრძელონ თამაში.

თამაშის წესები, რომლებიც მხოლოდ მასწავლებლისათვის არის ცნობილი:

- თამაშში მონაწილეობა ყველას შეუძლია;
- ბურთზე ფეხის დარტყმის უფლება მხოლოდ ვაჟებს აქვთ;
- მოსწავლეებს, რომელთა სახელიც „ა“ ასოზე იწყება, სირბილის უფლება არა აქვთ;
- ბურთით ხელში გადაადგილების უფლება არავის აქვს;
- ძალადობა დაშვებულია.

თამაშის დაწყებიდან პირველი ორი წუთის განმავლობაში მოქმედებს თამაშის პირველი ორი წესი. ამის შემდეგ მასწავლებელი თამაშში რთავს დანარჩენ წესებს და თამაში სულ გრძელდება დაახლოებით ხუთი წუთის განმავლობაში.

მას შემდეგ, რაც თამაში დასრულდება, მასწავლებელი მოსწავლეებს მოუხმობს და მათთან ერთად განიხილავს შემდეგ კითხვებს:

- რას ფიქრობთ ამ თამაშის შესახებ? მოგეწონათ? არ მოგეწონათ? სამართლიანი იყო?

— როგორ მიხვდით თამაშის ზოგიერთ წესს?

— როგორი შეგრძნებაა, როდესაც წარმოდგენა არ გაქვს თამაშის წესების შესახებ?

მასწავლებელი ბრეინშტორმინგის მეთოდით იწყებს გამოკითხვას და მოსწავლეების პასუხები გადააქვს დაფაზე ან ფლიპჩარტზე. ძირითადი კითხვა მდგომარეობს შემდეგში: „რისთვის გვჭირდება წესები სკოლაში?“ იმის მიხედვით, თუ რა პასუხებს სცემენ მოსწავლეები მასწავლებლის მიერ დასმულ კითხვებს, მასწავლებელს მათი პასუხები ან გადააქვს დაფაზე ან ფლიპჩარტზე, ან - არა. ამ აქტივობის დასასრულს, დაფაზე ან ფლიპჩარტზე დატანილ პასუხებში უნდა დომინირებდეს ისეთი ძირითადი კრიტერიუმები, როგორებიცაა „თანასწორობა“, „მონაწილეობა“, „სამართლიანობა“ და ურთიერთპატივისცემა“. მასწავლებელი გამოკითხვის შედეგებს ინახავს მე-4 გაკვეთილზე გამოსაყენებლად.

სკოლაში წესების არსებობის აუცილებელ პირობას წარმოადგენს ის, რომ მოსწავლეებს უნდა გააჩნდეთ უფლებები და პასუხისმგებლობები. მოსწავლეებს ეძლევათ დავალება, ფურცელზე ჩამოწერონ ის უფლებები, რომლებითაც სკოლაში სარგებლობენ და ის პასუხისმგებლობები, რომლებიც მათ სკოლის ფარგლებში აკისრიათ. შემდეგ ამ უფლებსა და პასუხისმგებლობებს მიუსადაგონ სკოლაში მოქმედი წესები. მოსწავლეები მუშაობენ წყვილებში და მათთვის დარიგებულ სამუშაო ფურცელზე წერენ თავიანთ უფლებებს, პასუხისმგებლობებსა და სკოლაში მოქმედ წესებს. სამუშაოს დასრულების შემდეგ თავიანთ ნამუშევრებს დაფაზე ან ფლიპჩარტზე გამოფენენ.

მას შემდეგ, რაც მოსწავლეთა წყვილების მიერ შევსებული ყველა სამუშაო ფურცელი გამოფენილი იქნება, ყველა მოსწავლე ეცნობა ამ ნამუშევრებს და მათ აქვთ საშუალება, კითხვები დაუსვან თანაკლასელებს მათი ნამუშევრების შესახებ.

გაკვეთილი 2

რა მოხდება იმ შემთხვევაში თუ ... ?

წესების დარღვევას გარკვეული შედეგები მოჰყვება

სწავლის მიზნები	მოსწავლეები განიხილავენ წესების დარღვევის შესაძლო შედეგებს. ისინი მსჯელობენ სკოლაში არსებულ წესებზე, სამართლიანობის, თანასწორობის, მონაწილეობისა და ურთიერთპატივისცემის პრინციპებიდან გამომდინარე.
მოსწავლის ამოცანა	მოსწავლეები როლებს ინაწილებენ ინსცენირებულ სიტუაციაში, სადაც წესების დარღვევის თემაა გაშლილი. განიხილავენ სკოლაში მოქმედ წესებს და ჩანაწერებს აკეთებენ ამ წესების დარღვევასთან დაკავშირებული ფაქტობრივი და შესაძლო შედეგების შესახებ. მოსწავლეები გამოთქვამენ მოსაზრებებს იმასთან დაკავშირებით, თუ რის შეცვლას ისურვებდნენ სკოლაში მოქმედ წესებში, რატომ ისურვებდნენ ამ წესების შეცვლას და, მათი აზრით, როგორ უნდა შეიცვალოს ისინი.
რესურსები	სტიკერები, კალმები, ფლიპჩარტი, სკოლის წესების ჩამონათვალი მოსწავლეთა თითოეული ჯგუფისათვის, მსხვილი შრიფტით დაწერილი სკოლაში მოქმედი წესები, ფლიპჩარტზე ან დაფაზე გასაკრავად.
მეთოდები	მონაწილეობა ინსცენირებულ სიტუაციებში (ჯგუფებად), საერთო საკლასო განხილვა, ჯგუფური სამუშაო.

გაკვეთილის აღწერა

მოსწავლეები ნაწილდებიან ოთხ-ოთხი მოსწავლისაგან შემდგარ ჯგუფებში. ისინი ერთგვიან სიტუაციურ თამაშში, სადაც ინსცენირებულია სკოლაში მოქმედი წესების დარღვევა. მოსწავლეები თავიანთ ჯგუფებში განიხილავენ წესებს, ვიდრე

სიტუაციურ თამაშში ჩაერთვებიან. სიტუაციური თამაშების სიუჟეტები შესაძლებელია განსხვავებული იყოს, მაგალითად:

- ფეხბურთის თამაში;
- კლასში არასათანადო ქცევის დემონსტრირება;
- კომპიუტერული თამაშებით დაკავება;
- არასათანადო ქცევის დემონსტრირება სკოლის სათამაშო მოედანზე;
- საუბარი გაკვეთილის მსვლელობისას;
- ერთმანეთთან დაპირისპირება ან ჩხუბი;
- და სხვ.

წესის დარღვევის ყოველ შემთხვევაზე მოსწავლეები ჩანაწერს აკეთებენ შედეგების შესახებ, ან - იმ შემთხვევაში, თუ შედეგი არ არის სახეზე - შესაძლო შედეგების შესახებ. ამის შემდეგ ჯგუფები თავიანთი ჩანაწერებით ერთვებიან საერთო საკლასო განხილვაში.

საერთო საკლასო სხდომაზე მოსწავლეები განიხილავენ შემდეგ საკითხებს:

- როგორ უზრუნველყოფს არსებული წესები ჩვენი უფლებებისა და პასუხისმგებლობების დაცვას და ზრუნავს იმაზე, რომ უსაფრთხო, სამართლიან და სასიკეთო გარემოში შევძლოთ თანაცხოვრება?
- რაში გვჭირდება წესები?
- როგორ ვხვდებით, რა წესები მოქმედებს? როგორ ვეცნობით მათ?
- მოქმედი წესები ყველასათვის სამართლიანია?
- არსებობს ისეთი სიტუაცია, რომელიც მოქმედი წესების შეცვლას საჭიროებდეს?
- ვინ უნდა ადგენდეს წესებს და რა მიზანს ემსახურება მათ მიერ წესების დადგენა?
- რა შედეგი შეიძლება მივიღოთ, თუ ჩვენ წესებს არ დავიცავთ?

ამ საკითხების ირგვლივ გამართული დისკუსიის შემდეგ, მოსწავლეები ისევ თავიანთ ჯგუფებში აგრძელებენ მუშაობას. განიხილავენ, ისურვებდნენ თუ არა

რაიმეს შეცვლას სკოლაში მოქმედ წესებში. ჯგუფის წევრები თანხმდებიან იმ ცვლილებებზე, რომლებიც, მათი აზრით, საჭიროა შეტანილ იქნეს სკოლაში მოქმედ წესებში, დასკვნები წერილობითი ფორმით გადააქვთ ფურცლებზე, რომლებსაც გამოფენენ დაფაზე ან ფლიპჩარტზე წარმოდგენილი სკოლაში მოქმედი წესების ჩამონათვალის გვერდით.

გაკვეთილი 3

ჩვენი სკოლის ახალი წესები

ერთობლივი შეთანხმება

სწავლის მიზნები	მოსწავლეები ეცნობიან საერთო წესების შემუშავებაზე მუშაობის პრინციპებს, წესებისა, რომლებსაც ყველა უნდა დაექვემდებაროს სკოლის ფარგლებში. მოსწავლეები განიხილავენ ამ წესების სკოლის ყოველდღიურ ცხოვრებაში ინტეგრირების რეალურ გზებს.
მოსწავლის ამოცანა	მოსწავლეები თანხმდებიან წესებზე, რომლებიც მიღებულ იქნა უმრავლესობის მიერ და განიხილავენ ამ წესებში უმცირესობათა მოსაზრებების ჩართვის შესაძლებლობებს.
რესურსები	ფლიპჩარტი, კალმები, ბარათები ხმის მისაცემად, ფლიპჩარტზე ან დაფაზე გაკრული სკოლის წესების ჩამონათვალი, ქაღალდის მცირე ზომის ფურცლები.
მეთოდები	ჯგუფური სამუშაო, საერთო საკლასო განხილვა.

გაკვეთილის აღწერა

მოსწავლეები სხედან ნახევარწრეზე ისე, რომ მათ წინ მდგარი დაფა ან ფლიპჩარტი, რომელზეც სკოლაში მოქმედი წესები დიდი ასოებით არის დატანილი, ყველა მათგანის თვალთახედვის არეში იყოს მოქცეული. დაფაზე ასევე მიკრულია ფურცლები, რომლებზეც დატანილია მოსწავლეთა ჯგუფების მიერ ჩამოყალიბებული და შემოთავაზებული წინადადებები, სკოლაში მოქმედ წესებში მათი თვალსაზრისით შესატანი ცვლილებების შესახებ. მოსწავლეები მართავენ დისკუსიას, რომელიც მასწავლებლის მიერ არის ინიცირებული, და მოიცავს შემდეგი კითხვებისა თუ საკითხების განხილვას:

- რას ფიქრობენ მოსწავლეები შემოთავაზებული ცვლილებების შესახებ?
- ეთანხმებიან თუ არა ისინი შემოთავაზებულ ცვლილებებს?

— რამდენი მათგანი ეთანხმება მათ? შეადგენს მომხრეთა რაოდენობა უმრავლესობას?

— რა ბედი ელის უმცირესობას? შესაძლებელია კომპრომისის გამონახვა?

დისკუსიის დასრულების შემდეგ, მოსწავლეები კვლავ თავთავიანთ, ოთხ-ოთხი მოსწავლისაგან შემდგარ ჯგუფებში ნაწილდებიან და ამჯერად მუშაობენ მათ მიერ შერჩეული ერთ-ერთი წესის შეცვლის წინადადებაზე და ცდილობენ, ახალი ფორმულირება გამოუძებნონ მას. შეცვლილი წესი მათ ახალი ფორმულირებით უნდა დაიტანონ ფურცელზე და გამოფინონ დაფაზე ან ფლიპჩარტზე.

მას შემდეგ, რაც ყველა ჯგუფი დაფაზე ან ფლიპჩარტზე გამოფენს მათ მიერვე შეცვლილ წესებს, მოსწავლეების ამოცანას წარმოადგენს, კენჭი უყარონ შეცვლილ წესს. კენჭისყრა წარმოებს მოსწავლეებისათვის დარიგებული სპეციალური ბარათების გამოყენებით. თითოეულ წესს მასწავლებელი ხმამაღლა კითხულობს, რის შემდეგაც მოსწავლეებმა უნდა აწიონ ის ბარათები, რომლებიც მათ დამოკიდებულებას გამოხატავს მოცემული წესის მიმართ: ვემხრობი, წინააღმდეგი ვარ, თავის ვიკავებ.

ის წესები, რომლებიც ხმების უმრავლესობის მოგროვებას ვერ მოახერხებს, განხილული უნდა იყოს ახლიდან.

პროცედურების დასრულების შემდეგ, სკოლის ახალი წესები უნდა ჩამოყალიბდეს და წერილობითი ფორმით დატანილ იქნეს ქალაქის ფურცელზე.

გაკვეთილი 4

ვაწარმოებთ კამპანიას ჩვენი სკოლის ახალი წესების დასამკვიდრებლად

ახალი წესების შეფასება და მათი წარმოდგენა

სწავლის მიზნები	მოსწავლეებს ესმით, რა მნიშვნელოვან კრიტერიუმებს უნდა აკმაყოფილებდეს კარგი კანონი. ისინი სწავლობენ, როგორ აწარმოონ კამპანია სკოლაში ახალი წესების დასამკვიდრებლად.
მოსწავლის ამოცანა	მოსწავლეები მსჯელობენ კარგი კანონების სხვადასხვა კრიტერიუმზე. ისინი მათ მიერვე შემუშავებულ ახალ კანონებს განიხილავენ ამ კრიტერიუმების მიხედვით. მოსწავლეები წერილობითი ფორმით ადგენენ საბოლოო შეთანხმებას და დააქვთ ზედ თავიანთი ხელმოწერები. ამ შეთანხმებას აცნობენ სხვა კლასებს.
რესურსები	ფლიპჩარტი, მოსწავლეებისათვის დასარიგებელი სამუშაო ფურცლები, ქაღალდის ფურცლები, მოსწავლეების მიერ შედგენილი შეთანხმების ასლები სხვა კლასის მოსწავლეებისათვის, ამ თავის პირველ გაკვეთილზე ბრეინშტორმინგის მეთოდით წარმოებული ჩანაწერების შედეგები.
მეთოდები	წყვილებში მუშაობა, საერთო საკლასო განხილვა, პრეზენტაციები სხვა კლასების წინაშე.

გაკვეთილის აღწერა

მასწავლებელს გაკვეთილზე შემოაქვს პირველ გაკვეთილზე მოსწავლეთა ბრეინშტორმინგის მეთოდით გამოკითხვის შედეგები, რომლებიც, ფაქტობრივად, წესების კრიტერიუმებს წარმოადგენს. მოსწავლეებს ეძლევათ დავალება, მათ მიერ მიღებული ახალი წესები განიხილონ და შეაფასონ ამ კრიტერიუმების მიხედვით.

მოსწავლეები მუშაობენ წყვილებში, რა დროსაც ისინი ავსებენ მათთვის დარიგებულ სამუშაო ფურცლებს.

მოსწავლეები კვლავ ერთად იყრიან თავს და მართავენ საერთო საკლასო სხდომას, რომლის დროსაც სხვა მოსწავლეებს აცნობენ წესების ანალიზზე წყვილებში მუშაობისას მიღებულ შედეგებს. გახორციელებულ იქნა რაიმე მნიშვნელოვანი ცვლილებები სკოლის წესებში? თუ ამ კითხვაზე პასუხი დადებითია, ამ ცვლილებების შესახებ უნდა შედგეს შეთანხმება.

აუცილებელია ფურცელზე დატანილი სკოლის ახალი წესების ასლების გაკეთება, რათა ამ წესებს სკოლის სხვა კლასების მოსწავლეებიც გაეცნონ.

მასწავლებელი მითითებას აძლევს მოსწავლეებს, რათა ისინი ოთხ-ოთხი მოსწავლისაგან შემდგარ ჯგუფებში გადანაწილდნენ. მოსწავლეთა ჯგუფები უნდა ეწვიონ სკოლის სხვადასხვა კლასს და მათ გააცნონ სკოლის წესების ახალი პროექტი.

მოცემული პროცესი წინასწარ დაგეგმვას მოითხოვს. რა უნდა მოიმოქმედონ სხვა კლასის მოსწავლეებმა მათთვის სკოლის წესების ახალი პროექტის გაცნობის შემდეგ? უნდა შეაფასონ თუ არა მათი სკოლის ახალი წესები? რა ღონისძიებებია დაგეგმილი ამის შემდეგ?

მოსწავლეთა ჯგუფები ემზადებიან პრეზენტაციისათვის, რომლითაც ისინი უნდა წარსდგნენ სხვა კლასის მოსწავლეების წინაშე, ამასთან, ისინი აყალიბებენ იმ მიზეზებს, რომლებმაც, მათი თვალსაზრისით, სკოლაში მოქმედი წესების შეცვლის აუცილებლობა განაპირობა. ამის შემდეგ ისინი უნდა წარსდგნენ სხვა კლასების მოსწავლეების წინაშე პრეზენტაციებით.

პრეზენტაციების შემდეგ მოსწავლეები იკრიბებიან და, საერთო საკლასო სხდომის ფორმატში, მოკლე მოხსენებებით წარსდგებიან საკუთარი თანაკლასელების წინაშე, სადაც პრეზენტაციის შედეგებს აცნობენ ერთმანეთს.